

กัลยาณมิตร : สู่สังคมแห่งการเยียวย

(Companionship : towards Healing Society)

วันที่ 15 มีนาคม 2555 (8.30 – 10.00 น. ห้อง Sapphire 202)

สุกัญญา ปฐมระวี

คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลสงขลาครินทร์

ภายใต้บริบทสังคมที่เต็มไปด้วยเทคโนโลยีและความก้าวหน้าทางวิทยาการ ย่อมแฝงไว้ด้วยปัญหาที่รอการแก้ไข การค้นหาทางออกของปัญหาร่วมกันเพื่อให้สังคมเจริญก้าวหน้าจึงเป็นประเด็นของการผสมผสานสิ่งที่มีอยู่ในสังคม คือการเกื้อกูลซึ่งกันและกันแบบกัลยาณมิตร กับวิธีการทำงานเชิงบูรณาการให้เกิดการเรียนรู้ในสังคม เยียวยาปัญหาหรือความต้องการความช่วยเหลือที่เกิดขึ้น หลักคิดสำคัญคือ รู้เขารู้เรา ค้นหาบุคคลหรือกัลยาณมิตรที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาและสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกัน ทีมงานโรงพยาบาลต้องพร้อมนำวิชาการใหม่ๆ ร่วมกับนำปัญหาของผู้ป่วยและครอบครัวเข้าสู่การถกประเด็นกับชุมชนและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจต้องขยายเครือข่ายไปเรื่อยๆจนสามารถค้นหาวิธีปฏิบัติ ตอบสนองความท้าทายที่เกิดขึ้น จนเขาเหล่านั้นได้รับการดูแลเยียวยา ส่งผลต่อสุขภาพ คุณภาพชีวิตที่ดีและดำรงชีวิตในสังคมต่อไปได้

โรงพยาบาลสงขลาครินทร์ เป็นโรงพยาบาลสังกัดโรงเรียนแพทย์ รักษาโรคยากและซับซ้อน รักษาผู้ป่วยที่หลากหลายเป็นจำนวนมาก จึงเป็นที่มาของโครงการ กัลยาณมิตร : สู่สังคมแห่งการเยียวยา โดยเป็นการทำงานของทีมงานภายในโรงพยาบาลร่วมกับเครือข่ายภายนอกโรงพยาบาล ซึ่งเป็นกัลยาณมิตรหรือเครือข่ายทางสังคมที่มีอยู่ทั่วไป

กัลยาณมิตร หมายถึงเพื่อนที่ดี เพื่อนที่งาม เพื่อนที่รักใคร่คุ้นเคย ผู้ที่หวังดีในความช่วยเหลือที่สำคัญคือ เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม มีจิตใจที่เมตตา มีความตั้งใจประพฤติปฏิบัติสิ่งที่ดีเพื่อประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น โดยการเป็นกัลยาณมิตรที่ดี ควรที่จะต้องยิ้มแย้มแจ่มใส ให้ความสดชื่นเบิกบานกับทุกคน ให้ความเป็นมิตร เป็นกันเอง จริงใจ รวมถึงเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำที่ดี และมองหาหนทางที่เหมาะสม

กระบวนการค้นหากัลยาณมิตร

1. การศึกษาข้อมูล ข้อเท็จจริง (Fact Finding)
2. การวินิจฉัยหรือประเมินปัญหา (Diagnosis and Assessment)
3. การวางแผนให้การช่วยเหลือ (Planning and Intervention)

4. การดำเนินการตามแผน (Implementation)
5. การติดตามและประเมินผล (Follow up and Evaluation)

ส่วนการบูรณาการ คือ การร่วมกันปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่สามารถเชื่อมโยงการช่วยเหลือโดยมีเป้าหมายเดียวกัน และเห็นคุณค่าในงานที่ทำ

การวินิจฉัยหรือประเมินปัญหา (Diagnosis and Assessment)

เป็นการหาข้อมูลทั่วไป เช่น ประวัติผู้ป่วยและครอบครัว การเจ็บป่วย ข้อมูลทางสังคม เพื่อการจัดการกับปัญหาทางสังคมที่มีอยู่ให้ถูกต้อง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ป่วย ครอบครัว คนใกล้ชิด เยี่ยมหอผู้ป่วย เยี่ยมบ้าน และหน่วยงานต่างๆ ที่ผู้ป่วยให้ความสำคัญ อีกทั้งยังต้องทำความเข้าใจกับปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้น จัดลำดับความสำคัญของปัญหา รวมถึงการพิจารณาความรุนแรงและผลกระทบต่างๆ เพื่อวางแผนต่อไปได้อย่างถูกต้อง ซึ่งปัญหาที่พบคือ การมองหากลയാณมิตร

การวางแผนให้ความช่วยเหลือ (Planning and Intervention)

เป็นกระบวนการวางแผนที่จะเข้าไปให้การช่วยเหลือตามลำดับความสำคัญของปัญหา ให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมคิดร่วมทำ ขณะรับการรักษา และหลังจากได้รับการรักษาจากแพทย์

การดำเนินการตามแผน (Implementation)

เป็นกระบวนการลงมือปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือ ในโรงพยาบาล ครอบครัว ชุมชน และสังคม

การติดตามและประเมินผล (Follow up and Evaluation)

เป็นการประเมินผลสำเร็จของการดำเนินงาน

ในส่วนของวิธีการทำงานให้เกิดกลയാณมิตร ต้องยึดหลักรู้เขา รู้เรา โดยเริ่มที่ตัวเราก่อน ทำตามภาระงาน ตามปัญหาของผู้ป่วย ขอความช่วยเหลือจากกลയാณมิตร หรือเครือข่ายโดยเริ่มจากเห็นใจเขาก่อน เนื่องจากเป็นการเพิ่มภาระงาน แล้วเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้น แจ้งสิ่งที่เราดำเนินการไปแล้วให้เครือข่ายทราบ แล้วผสมผสานสิ่งที่มีอยู่ในสังคม จึงแจ้งประเด็นปัญหา สิ่งที่ต้องการขอความร่วมมือ เพื่อช่วยหาทางออกร่วมกัน รวมทั้งเชื้ออำนาจความสะดวก

กลയാณมิตรที่หลากหลายในรูปแบบอื่นๆ ได้แก่ กลയാณมิตร/เครือข่าย: ช่วยเหลือชาวต่างประเทศ/แรงงานต่างด้าว โดยช่วยเหลือด้านการสื่อสารทางภาษาเป็นล่ามให้ผู้ป่วย ผู้มาศึกษาดูงาน/นักศึกษา/ผู้สื่อข่าว คณะผู้บริหารเยี่ยมชุมชน/ร่วมกิจกรรม โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล/ชุมชน/ชาวบ้าน (ร่วมให้ความรู้/บริการ) พมจ./องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เครือข่ายคนพิการ เครือข่ายช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกรังแกทำรุนแรง เป็นต้น

กัลยาณมิตรสู่ความยั่งยืน สู่ความสำเร็จ

1. มีวัฒนธรรมการทำงานตามค่านิยมขององค์กร
2. ทำงานประจำด้วยความรัก ความเอื้ออาทร เข้าใจภาระงานของกันและกัน (รู้เขา รู้เรา)
3. มีกัลยาณมิตร/เครือข่าย ทั้งภายในและภายนอก การให้คุณค่ากับคนในสังคม
4. มีกระบวนการคิด วิเคราะห์
5. สร้างความสุขจากการทำงาน

ปิดท้ายโดยการสรุปจาก พระบรมราชาธิวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ว่า การทำงานด้วยใจรัก แม้จะไม่มีใครรู้เห็น ก็ไม่น่าวิตก เพราะผลสำเร็จจะเป็นประจักษ์พยานที่มั่นคง คนส่วนมากไม่ชอบปิดทองหลังพระนัก เพราะไม่มีใครเห็น แต่ถ้าทุกคนจะปิดทองแต่ข้างหน้าพระกันทั้งนั้น พระจะเป็นพระที่งามบริบูรณ์ไม่ได้ (พระบรมราชาธิวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว)

ผู้ถอดบทเรียน นายเอกกนก พนาดำรง
ผู้ตรวจสอบบทเรียน นางสาวสมใจ เนียมหอม